

La sosirea alaiului mirelui, mireasa se ascunde și în locul ei este așezată după masă "o mnireasă mnică, o cocoană"; sau "o babă". Când vine mirele, oamenii lui trebuie s-o caute și "s-o răscumpere" cu o anumită sumă de bani. După răscumpărarea miresei, nuntașii sunt ospătați până spre ziuă, când pleacă cu toții - și nuntașii miresei - la mire acasă.

Sosiți aici, mirii sunt întâmpinați în prag de soacra mare, care le dă doi colaci pe mâini și două sticle cu horincă. Pe rând, le închină la fiecare și le lasă sticlele lor. Apoi îi "îmbălțuie" cu o ștergătoare: îi leagă pe amândoi cu ștergătoarea, cu un capăt îi șterge pe obraz, îi sărută și le strigă, în timp ce-i ține cu ștergătoarea după grumaji:

Haida, haida, pușor,
Că de tine mi-o fost dor
Și mie și la fecior.
Să trăiești, noruca mé,
Nu te teme, n-oi si ré,
Oi lucra cât oi puté;
Tăt oi lucra câtilin,
Așe ca omu bătrân,
Tăt oi lucra câte-oleacă
Așe ca omu de treabă;
Ce-a si modru oi lucra,
Cât oi puté te-oi cruța
Că ré n-am cui semăna.

Oamenii "strigă" în ocol:
Bucură-te, soacră mare,
Că-ți aducem noră tare,
Să-ț ajute la ciubăr,
Să te scalmine de păr:
Pe unde te-a scălmâna
Șepte ai nu te-a mânca.

Bucură-te, soacră mare,
Că-ț aducem zestre mare
Și o noră ca o floare,
Floare albă-a violii
Din mijlocu grădinii.

După intrarea în casă, nunta își urmează cursul obișnuit, la fel ca nunta "laolaltă": se aduce găina, se face jocul miresei, se aduce zestrea și petrecerea continuă până după amiază.

Ospățul. La o săptămână după nuntă se face "ospățul", o petrecere la casa părinților miresei, unde participă obligatoriu nănașii, stegarul (fără steag), druștele (fără "mununi"), precum și cele mai apropiate rudeni.

Se aduc ceterași, se bea, se servește masa, se horește, se joacă, de pe la 6-7 seara până către miezul nopții.

De la ospăț tinerii intră în rândul celor căsătoriți, "în rând cu lumea", adică sunt deja o familie.

Colecția IOAN POP

Peșitul, credința, cusutul steagului și nunta în Poienile Izei

În postul Crăciunului feciorii testează terenul, adică vizează anumite locuri unde ar putea să se însoare/să meargă ginere și fixează anumite fete pe care le-ar putea peți imediat ce încep câșlegile. În general, când feciorii fac trupa/ceata de umblat la colindat, mulți dintre ei încearcă să cheme/invite fata care are de gând să o pețască. Dacă fata acceptă invitația la colindă, când ceata ajunge cu colinda la casa feciorului fata este pusă să se ocupe de servit cu bucatele care au fost pregătite de sărbători, adică se dă de înțeles că ar fi acceptată în familie, în cazul când tinerii se înțeleg și va fi peșită. De multe ori fata este chemată în casa de sărbătoare (casa din'nainte pentru a-i arăta ceea ce are făcut pentru fecior - zestre: cergi, țoluri, într-un cuvânt bogăția pe care o are. În cazul că s-ar hotărî să meargă de noră, nu trebuie să mai facă nimic, feciorul având totul.

După ce s-a terminat cu colinda, mamele, respectiv părinții, discută despre colindă, care ce o văzut în casă, cine cu cine o vorbit, care o băut prea mult, adică năravurile fiecăruia, cât sunt de lotri sau mutalăi unii dintre ei. În casa fiecărei familii se discută despre feciorii și fetele din sat, așteptând cu nerăbdare prima veste: care cu care s-ar aduna laolaltă. De la Crăciun și până la Bobotează este o mare agitație în sat, toată lumea vrea să vadă ce se întâmplă, cine pe cine a peșit, și dacă a fost primit sau nu. După discuția purtată în casă cu părinții, feciorul încearcă să meargă la fata care

le-a fost spusă de părinți sau cea care a fost aleasă de el fără a ține cont de părerea

**Doamne, mulți hrănești,
Pușini trăsnești.**

Colecția PARASCA FĂT, Desești.

Strânge-o-n brață și o iartă,
Și ie te-a strânge pe tine
Și-i vedé c-așe-a si bine.
Colecția ION VANCEA, Săliștea de Sus
De la Anuța Vlad, 68 ani, 1978.

Mătușa la mire:

849

Pasu de la cununie
Da-u-ar Dumnezeu să sie
Tăt noroc și bucurie.
Hai, nepoate, să-ț închin
Cu un păhărel cu zin
C-amu te duci la străini.
Pe care drum ai pornit
Nu știu nu te-ai celuit,
Pe care drum ai plecat
Nu știu nu te-ai înșelat.

Drușca la mire:

850

Mă rog, mnire, dumnitale,
Nu sfădi mnireasa tare

Că-i în minte coconească -
Nu-i modru să nu-ț greșască.
Și de ț-a greși o dată
O sărută și o iartă;
Nu mere pe la vecine
Să o spui că nu fă bine
Că tu le spui relele
Și ele rād, cătele.

Fete la mire:

851

Măi mire, de în ia(stă) sară
Nu-i mai pune în clop flori,
Nu-i mai mere-n șezători,
Nu-i mai pune bosâioc
Și nu-i mai juca la joc.

852

Vai de-acela feciorel
Care mere ginerele

Că pune clopuțu-n cui
Și nemnică nu-i a lui;
Pe nemnic nu poruncé
Numa de lucru gândé
Că soacra așé ibdé.

Colecția MARIA CHIȘ, Săliște de Sus.
De la Irina Iuga a Bdirăului, 44 ani, 1983.

Șogor la mire:

853

Am vinit, șogo(r), la tine
Să văd târguit-ai bine:
De-ai târguit ca și mine
Nu te teme, c-a si bine,
De-ai târguit ca și eu
Nu te teme, n-a si rău.

Colecția DUMITRU IUGA, Săliște de Sus.
De la Anuța Iuga, 70 ani, 1982

Alte strigături la mire

854

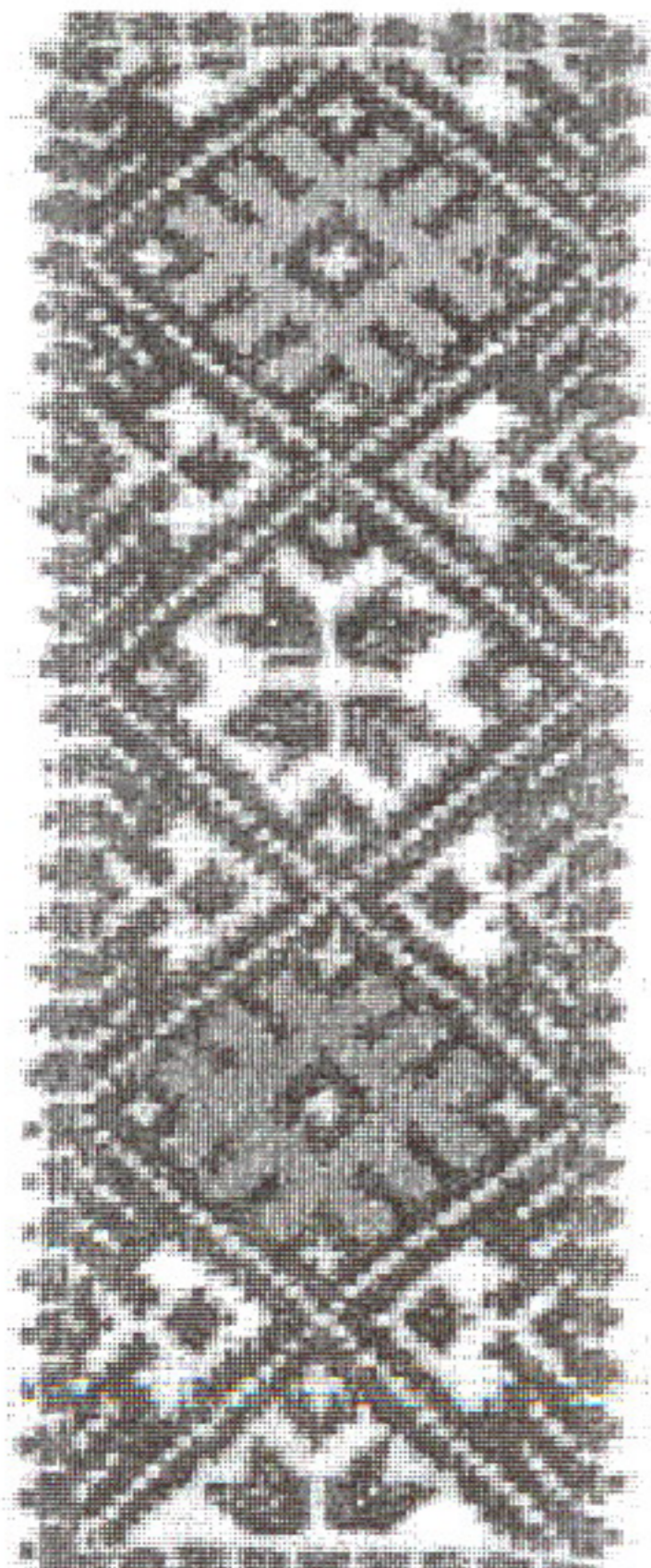
Să mă văd fecior ca ieri
Nu m-aș însura tri veri,
Să mă văd fecior ca an
Nu m-aș însura șohan.

Colecția ȘTEFAN REDNIC, Berbești, 2002

855

Măi mnire cu păru creț,
Ai grijă cum târguiești
Că-aiesta nu-i târg de țară
Să cumperi și să vinzi iară,
Nici-i pară mălăiață
Că-i târguț p-a ta viață:
Câte târguri târguiești
Șohan nu te celuiești
Ca și când te căsătorești.

Colecția DUMITRU IUGA, Săliște de Sus.
De la Ioana Iuga, 60 ani, 1968

Brigite Buda: Mîri din Strămtura, 1988

părinților. Când iese feciorul la petrecut, în șatră, bate aproape-uri, în care îi spune că el o feciorit destul, că are de gând să-și găsească o fată cu care să se însoare..., și așteaptă să vadă reacția fetei. Dacă fata ar da de înțeles că, în mare parte, și ea ar trebui să-și facă rostul ei, atunci feciorul zice către ea: „

- Apî, tu Mări, n-ai vre să te măriți cu mine?

- Eu aș vré, da' nu pot să-ți spun nimic până nu întreb părinții. Ș-apoi ț-oi da răspuns.

Feciorii care sunt mai hotărâți să se însoare se impun și zic către fată:

- Dacă îți place de mine și crezi că-i puté(a) duce lumea cu mine, atunci pe mâni sară vin să-mi dai răspunsul, da', vezi, să nu știe nime, că te omor dacă află oricine.

Urmează ca fata să discute cu părinții, în general fetele discută cu mamele și se înțeleg între ele, urmând ca mama să convingă pe soț, tatăl fetei, în puținele cazuri cînd nu sunt amîndoi de acord.

Dacă părinții cad de acord, dau dezlegare la fată să-i spună feciorului că sunt de acord cu propunerea și că poate veni cu părinții pentru a se înțelege asupra zestrei ce o va primi, sau asupra altor probleme care pot să apară. În multe cazuri, cînd nu sunt de acord părinții și nu vor nici în ruptul capului să o lase pe fată sau pe fecior să se ia împreună, găsesc diferite motive:

- Ap(o)i noi am lăsa-o să se mărite cu tine, da' nu suntem pregătiți să se mărite în cășlegile aiestea.

Și invocă numeroase motive: că nu au făcut horinca și că nu vreau să ieie împrumut și că fata nu și-o gătat cămeșa soacrei etc... Când se ivește pe nepregătite pețitul și se dorește căsătoria, atunci, chiar dacă nu are pregătită cămașa sau alte lucruri, se mobilizează cîteva femei și se face pe loc tot ce trebuie. Feciorul zice:

- Și dacă o aștept până la celelalte cășilegi, o dați după mine ?

- Apoi om vedé ce-a mai si, că-i mult până atunci.

Feciorul își dă seama că ar fi în zadar așteptarea și se orientează spre o altă fată. Întâmplător, dacă fata află c-o fost a peți și la altă fată, îi reproșează la fecior:

- Ai fost la ceielaltă și n-ai căpătat. Amu zii la mine, amu-s bună și eu!

Poate fi refuzat. Dar, dacă la fată îi place de fecior, acceptă și se mărită cu el. Dacă nu, rușinea poate fi și mai mare, dacă a fost și la a doua fată și n-a căpătat-o. Apoi și ceielaltă spune, ca să-i crească prețul:

- „Și la mine o fost și nu m-am dus după el“.

Alte fete trec peste orgoliul lor dacă le place de fecior și acceptă căsătoria.

De multe ori, chiar după ce a avut loc credința (logodna) și vine alt fecior mai isteț, la care-i pare rău după fată și vede acuma că o pierde, atunci, prin neamuri, se trimite vorbă că dacă strică cu I. lui Gh. o ia el de nevastă, că el are casă și gospodărie mai bună. Unele fete, dar mai ales părinții, influențează mult și se strică credința, iar

Una groasă

Între două păroase.

(Ruda între boi)

mirele cere despăgubiri morale între ei, să-i întoarcă cheltuielile care le-o făcut și, în plus, să-i plătească și rușinea. Se întâmplă ocări și chiar bătăi, ori la nuntă, ori la credință, caută motive să iasă scandal pentru a nu le tihni de nuntă așa cum nu le-o tihnit nici lor. De multe ori poartă mânie toată viața, că i-o mâncat norocul la fecior sau la fată. Întotdeauna feciorul este mai avantajat, el poate merge la mai multe fete, iar fata așteaptă, este mare rușine să poruncească după feciori să vină și la ea. După ce feciorul și cu fata s-au înțeles și fata îi dă răspuns că și părinții ei sunt de acord, atunci feciorul vine cu părinții în seara următoare, dar nu merg deodată, ca nu cumva să se întâlnească cu alți feciori care ar putea să fie și ei în pețit la fată. Ei încă nu știu nimic ce se va petrece, totul e o surpriză, dar cam bănuiesc ceva dacă văd că se bagă-n casă singur; apoi, după ce pleacă, pândesc pe la ferestre să vadă cum se pețește. Părinții merg așa, cam pe la miezul nopții, când lumea se culcă, nu cumva să-i vadă cineva, și, dacă cumva se încurcă lucrurile și nu se înțeleg de la averi sau de la zestre și nu se pot tocni, atunci nu mai are loc credința. Părinții feciorului merg întotdeauna cu o oiagă de horincă și o pun pe masă și cer un pahar; dacă se pune paharul pe masă, atunci înseamnă că treaba-i bună și încep să povestească:

- Văd că nu întrebați nimic că a ce am zinit, trebe să începem noi?
- Noa, ce ziceți, că a ce ați zinit om ști dacă ni-ț spune.
- Ap(o)i pune un pahar de horincă, să avem on ptic de coraj.
- Api noi am zinit la dumavoastă, dacă tinerii aieștia se înțeleg și le place

unul de altul, apoi noi am si de acord să se ieie laolaltă. Ce ziceți dumavoastră, apoi, noa, fata noastă îi cam tânără, noi v-o dăm, da' să aveți grijă de ie.

- Api, dară, n-o luăm să ne batem joc de ie, numa ei să se-nțeleagă, c-api tâte or si bune.

După ce beau câte două-trei pahare de horincă trec la zestre și se întâmplă că mai au și pretenții, adică dacă au pământuri pe lângă olaltă să ceară pământul cutare. Și zic :

- Api, măi Gheo, tâte-s bune. Api pământul din Josani îl dai la fată, că-i pe lângă a nost?

- Mă, tu vrei fata ori pământu?

- Api noi am vre pe amândouă.

De multe ori, când nu să înțeleg cuscii de la zestre, nici nu mai are loc credința, iar dacă se înțeleg atunci bat palma și fixează credința, dar cu rugămintea:

- Mă,aveți grijă să nu ne facem de rușine,vezi cum îi lumea asta,noi ce am târguit așe vrem să rămâie. Și bat palma. Dar, de multe ori, se cam calcă pe cuvânt și se mai strică credința înainte de a mere la sânge, sau după credință imediat .

Credința

Are loc de obicei marțea, joia, sâmbătă și duminica. După ce credința a fost fixată, mirele își pune stegar și își angajează ceterașul pentru credință (logodnă). Mireasa pregătește o oală de cureți împlut (sarmale) și pancove pentru credință. Când se pleacă pe credință, la mire acasă, se adună câțiva feciori și prieteni de-ai mirelui, mai apropiați, și se așteaptă stegarul care este plecat să aducă ceterașii. După ce ceterașii ajung la casa mirelui, zic câteva zicăli de băut. Feciorii joacă, iar gazdele îmbie pe invitați cu câte o ptiroșcă (sarma) și cu pancove și zice:

- Luați și mâncați, că nu știm ce om căpăta, să nu murim de foame pe acolo. Și se pregătesc de plecat pe credință. Înainte de a pleca pe credință un om de încredere din familie, sau tatăl mirelui, dă binecuvântarea. Se zice un *Tatăl nostru* și într-un ceas bun și cu noroc și „să ne umble bine“ „să pornim la drum“. Se mai atrage atenția să aibă oamenii o comportare bună și să nu se facă de rușine, ceterașii cântă „hoarea drumului“ și se merge horind până la mireasă acasă. Când ajung la mireasă într-o casă. Mirele este poftit după masă și se închină cu horincă la cei veniți. Până ce se veselesc, tinerii (mirii) iau hotărâre dacă să se meargă înaintea popii cu ceteră sau să meargă ei singuri,numai cu nănașii sau cu cineva din familie.Popa îi ia în samă,le face rugăciunile care se cuvin,le dă binecuvântarea, le urează mult noroc și fericire și îi trece în caietul cu herdetișuri, ca duminica ce urmează să poată striga herdetiș. Mirii se întorc acasă la mireasă, unde petrecerea

Omu dacă bătrâné
Unde șede zăhăié,
Ce grăié, nu nimeré.

Colecția PARASCA FĂT, Desești.

856

Nu sii, mnire, supărat
Că de ginere-ai intrat,
Nu sii, mnire, bănuit
Că de ginere-ai venit:
Socrii tăi îs de-ominie
Și ț-or da cinste și ție,
N-ai cumnate-așe de rele
Să nu poți duce cu ele:
Te-or ibdi și te-or cinsti
Numa cuminte de-i si.

Petrova.
De la Maria Savu, 84 ani, 1977.

857

Măi mnire, de nu-i si bun
Te-a țipa mnireasa-n drum
Și-a căta altu mai bun.
Mnire, de nu-i asculta
Mnireasa-n drum te-a țipa,
Altu mnire ș-a afla.

Săliștea de Sus.
De la Anuța Vlad, 68 ani, 1978.

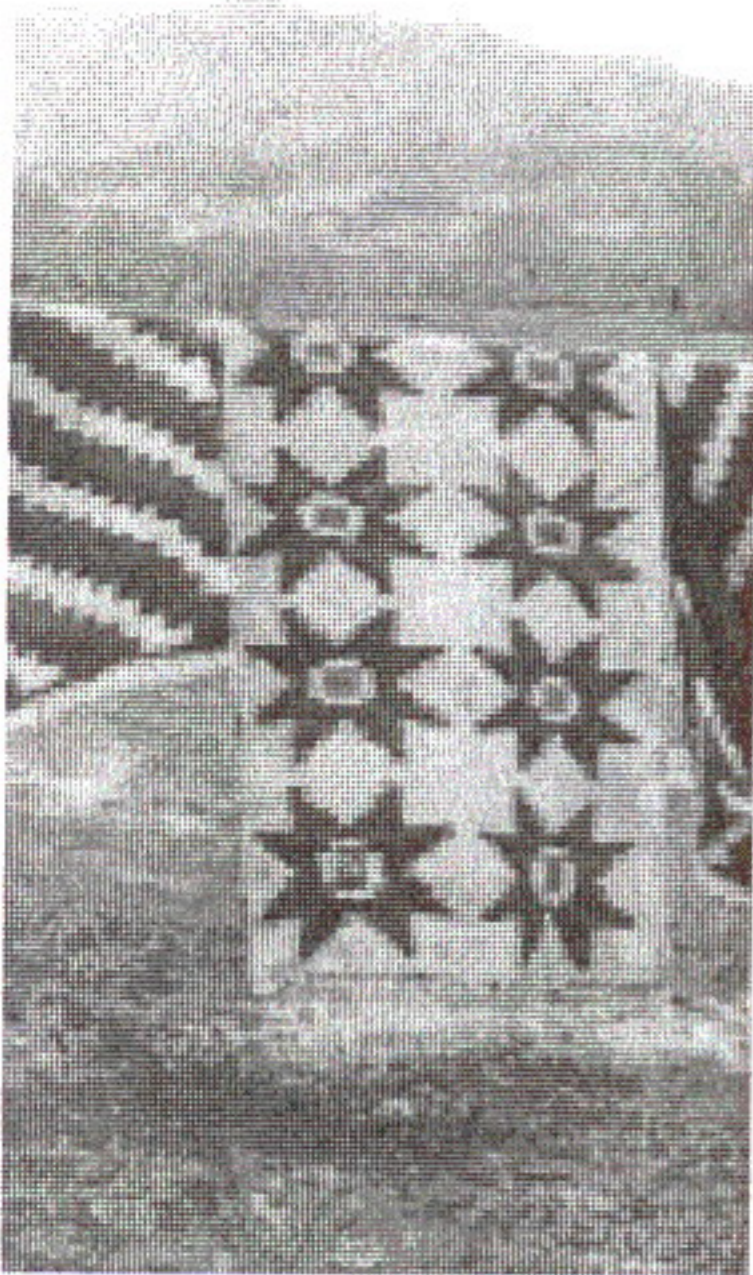
858

Asta-i nuntă, nu-i minciună,
Cui i-i dor de voaie bună.
Cât-ți Iza și Mara
Nu sunt nunți ca-n Săpânța.
Io-ntâi îi strîg mnirelui
Că mi-i drag de ochii lui.
Măi mnire, cu ochi negruți,
La multe le-ai fost drăguț;
De mi-ai fost un un ptic și mie
Ț-am fost cinste, nu rușine.
Cinste i-i și drumului
Când mă duc de-a lungu lui:
Cu poalile vânt îmi fac
La tăta lumea pe plac,
Și-mi tomnesc șirinca bine -
Mor feciorii după mine.

859

Măi mnire cu păru creț
Cată bine ce alegi
Că nu-i măr putregăios

Să-l muști și să-l arunci jos,
Da' -i o pară mălăiață
Și o iei p-a ta viață.
De te-a grumbdi câteodată
Strânge-o-n brață și o iartă,
De te-a grumbdi-a treia oară
Strânge-o-n brață și-o ie-n poală.
Dacă vrei să-ți sie bine
Să știi să ascuți de mine
Că pân câte-am trecut eu
Știi-mă bunu Dumnezeu.
Colecția ION VANCEA, Săpânța
De la Irina Ștef, 48 ani, 1977.

860

Mire, mire, fātu meu,
Nu-ți purta mireasa rău
Și de ț-a greși o dată
Sărută-o și o iartă.
Colecția AUGUSTIN MICU, Bărgău.
De la Maria Dănuț, 59 ani, 1984.

861

Țucu-lu, mirele nost,
Bine-mi pare că-i frumos
C-o mâncat scrijé cu miere
Și și-o luat pe plăcere,
Pe plăcerea ochilor
Și voia părinților.
De la Ana Astalăș, Oarța de Jos, 34 ani, 1974.

862

Nime-n lume nu se-nșală
Ca feciorii când se-nsoară
Că prind patru boi la car -
Pleacă-n lume după-amar,
Și prind patru boi la rudă -
Mărg în lume după trudă.
Colecția PETRICĂ SCĂUNAȘU
De la Clarița Mateșan, Asuaju de Sus,
42 ani, 1973.

863

Nu fii, mire, supărat,
Asta tu ți o-ai cătat:

este în toi. Se petrece până către zorii zilei. În zori de zi, după ce pleacă credințașii spre casele lor, cuscii, împreună cu mirii, fixează când să se meargă la sânge (mirii să-și facă analizele medicale) ca să poată depune actele la Primărie pentru cununia civilă. Dacă se întârzie cu analizele, se pot întâmpla multe, în unele cazuri se mai poate strica credința dacă se arată un alt fecior mai bogat și mai de neam. Și o oprește să nu se mărite pentru că își dă seama că o pierde, de aceea „trebuie bătut seru pînă-i cald“ ca să meargă totul bine .

După ce mirii au rezolvat cu analizele și au băgat zilele la primărie, primăria le dă termen de gândire înainte de a spune „da“ și să primească actul oficial de căsătorie. La cununia civilă iau parte frații, cumnații, stegarul și părinții. Se merge la primărie cu o oiagă de horincă și cu ceva de îmbucat, iar, după cununia la primărie, se servește câte o gură de horincă, se felicită mirii și de data asta mirii sunt siguri că nu se mai poate întâmpla nimic și că-i sigură căsătoria și urmează pregătirile de nuntă

Herdetișul (vestirea la biserică)

Înainte ca să aibă aibă loc nunta, popa trebuie să strige de trei ori, în trei sărbători, herdetișul, când lumea merge la biserică. În cazul când să grăbesc, atunci se poate plăti o dispensie și să se strige numai o dată, dar și cele două să fie plătite. Și se spune așa: Maria lui Patru lu' Vasalie și cu Ionu lu' Grigore se vestesc pentru a-tâia oară în vederea căsătoriei; dacă cineva are ceva împotriva sau dacă cunoaște ceva care ar fi împotriva religiei, să anunțe parohia imediat. Se întâmplă să fie neamuri între ei sau să fie fata rușinată sau alte motive; lumea mai zice: „Părinte, nu ar fi bine să se ieie laolaltă că îs neamuri, îs veri al doilea sau veri a treilea și îi cruce-n sânge“ și atunci popa trebuie să verifice. Dacă-i adevărat, popa nu-i mai cunună, dacă totul decurge normal, după trei herdetișuri se poate face nunta.

Cusutul steagului

Are loc de obicei înainte cu o zi de a începe nunta. Dacă nunta era duminica, atunci cusutul avea loc sâmbătă seara, înainte de nuntă; dacă nunta era marțea, cusutul steagului era duminica sau luni seara, iar dacă nunta era joia, atunci cusutul steagului avea loc miercuri seara. Întotdeauna se ținea cont să nu se facă în zilele de post, adică luni, miercuri, vineri.

După ce se fixează nunta, stegarul umbla prin sat să-și adune panglici și pânzături de la fetele din sat, în mod special de la drăguțele mirelui. Culoarea roșie este cea care predomină în steag, simbolul dragostei. Când are loc cusutul steagului se adună câțiva feciori și fete, prieteni apropiați ai mirelui și druștele mirelui, acasă la mire, unde se coase steagul. Tot în aceeași zi se coase și cununa miresii, de data asta acasă la mireasă, de către druștele miresii și cele mai apropiate prietene. La cusutul steagului participă și feciori și fete, iar la mireasă numai fetele . Când nunta are loc separat (adică detilini), cusutul steagului se face la mire și cusutul cununii la mireasă, iar dacă nunta are loc laolaltă, împreună, atunci cusutul se face numai la mireasă. Când steagul era gata de cusut și împodobit, stegarul și mirele jucau steagul la el acasă. În același timp la mireasă avea loc pregătirea struțului pentru mire. Stegarul, mirele și câțiva feciori, buni prieteni ai mirelui, merg la mireasă acasă pentru a-i arăta steagul și totodată să primească struțul în clop de la mireasă, iar stegarul de la druște. După ce steagul a fost prezentat și analizat de cei de față, mireasa și druștele iau clopurile de la mire și stegar să le puie struțurile în clop. După primirea struțurilor se joacă steagul, feciorii făceau o roată și se învârteau de trei ori „îndărătul soarelui,” pentru a îndărăta răul și duhurile rele de la casa tinerilor căsătoriți.

După aceea înturnau roata și mai învârteau roata încă de trei ori după cum merge soarele, pentru a aduce binele și norocul în casă. După ce s-a terminat jocul steagului, feciorii învârtesc steagul deasupra capului la mire, tot de trei ori, și strigă „noroc să deie Dumnezeu” iar la sfârșit se apasă cu steagul pe capul mirelui și se spune: „așe să se apese norocul și binele ca și steagul pe capul tău”. Steagul se așează deasupra capului la miri, legat de grindă, apoi începe horea miresei unde toate fetele și nevestele horitoare, horesc horea miresei, roată prin casă. O nevestă care îi mai loatră îi face horea: „Mireasă cununa ta/ Împletită-i mânânțal/

Nu-i fărînă

Și se cerne,

Nu-i covor

Și se așterne,

Nu e ptiatră

Și-o arunci -

Ce poate să fie-atunci?

(mpuo)

Și-i purtată puținel“. Ritualul se desfășoară la fel ca și la jocul steagului, de trei ori îndărătul soarelui și tot de trei ori după cum merge soarele.

După ce se joacă steagul și se horește horea miresei, ceterașul zice joc de învățit, unde mirele joacă mireasa, stegarul druștele. De regulă se joacă trei învățite, apoi se zice marșul, semn prin care lumea știe că s-a terminat petrecerea. În mare parte participanții pleacă la casele lor, iar câțiva feciori rămân mai departe și joacă de băut în roată, mirele dă o uiagă de horincă când îi gata jocul de băut și feciorii beu horinca primită. Mirele le mulțumește la feciori și îi așteaptă la nuntă.

Nunta

Chematul la nuntă. Înainte cu o săptămână mirele și mireasa merg a chema la nuntă. Când are loc nunta detilini, atunci fiecare dintre miri cheamă la nuntă nuntașii lui. Din partea mirilor mai pot să cheme și sora mirelui sau frați, cumnați etc., dar de preferat îi să cheme mirii la nuntă. Îi mai mare onoare să fii chemat la nuntă de către miri.

Este bine dacă se poate prinde o sărbătoare că, atunci, lumea este pe acasă. Mirele intră-n casă, dă binețe cu „Laudăm pe Isus“, gazdele răspund „În veci, amin, să fie laudat“.

- Noa, șazi la noi dacă-i zinit.
- Apî nu pot șede tare mult că am mult de umblat.
- Apăi șezi un pic, să nu ne fugă peșitorii.

Atunci mirii se așează, iar când se ridică spun:

- Am zinit să vă chemăm să luați parte și dumavoastră la nuntă.
- Da', pe când-ii?
- Apîiii, pe duminica care zine.
- Să sie înt-un ceas bun și cu noroc, om mere, numa să sim sănătoși. Dacă nu, om trimete feciorul sau fata că și noi avem de căsătorit.
- Bine dară, vă așteptăm cu drag. Dumnezeu să vă ajute.

Dacă cheamă altcineva din partea mirilor atunci zic: „S-o rugat mirele (mireasa) să luați parte și dumavoastră la nuntă, care are loc pe duminică“. „Om mere, să aibă noroc“. Unii întreabă: „Da' mare-i nunta? Cine le zice?“. „Apî are ceterași buni, de la oraș, însămnă că-i nuntă mare“. Când să cheamă la nuntă, niciodată nu știi câtă lume îți vine la nuntă, dar în general îți poți face o imagine, după neamuri. Se ține mare cont de neamuri când ai câte un eveniment la casă. După ce s-o gătat cu chematul în nuntă se începe cu pregătirea nunții.

Pregătirea nunții. Cu trei zile înainte de nuntă se adună pe lângă socăciță câteva femei, vecine, neamuri mai apropiate, care ajută la pregătirea bucatelor pentru nuntă. Lumea, când a aflat de nuntă și este chemat la nuntă, fiecare familie încearcă să ajute cu ce poate: lapte, brânză, ouă, găini, slănină, cureți etc. Duc produsele la casa mirelui sau a miresei, unde se pregătesc bucatele. Dacă mirii sunt din familii mai bogate, atunci nu se prea înghesuie să ducă, ori că le este rușine, ori că spun că „la aieștia nu le trebe că au destul, pot face nuntă cât de mare“. Dacă mirii sunt din familii mai sărace, atunci lumea încearcă să ducă cât mai multe produse.

Mâncărurile care se pregătesc la nunta tradițională sunt: cureți umplut (piroște,

D. Iuga: Lucy Castle, mireasă, cu nănașii înainte de plecarea la cununie, Hoteni, 1997

**Cine are bani, se cară,
Cine nu, rămâne-n gară.**

Colecția PARASCA FĂT, Desești.

Ai umblat din sat în sat
S-o afli de om bogat,
Ai umblat din curte-n curte
Să fie cu holde multe,
Ai umblat din casă-n casă
Numai să fie frumoasă.
De frumoasă o videm,
De harnică nu o știm.
Da' o-m duce-o a șapa
Și-o-m vedé că ce-a lucra
Și-o-m duce-o-a copălui
Și-o-m vedé că ce-a plăti.
Colecția AUGUSTIN MICU, Merișor.
De la Reghina Tămaș, 57 ani, 1987.

864

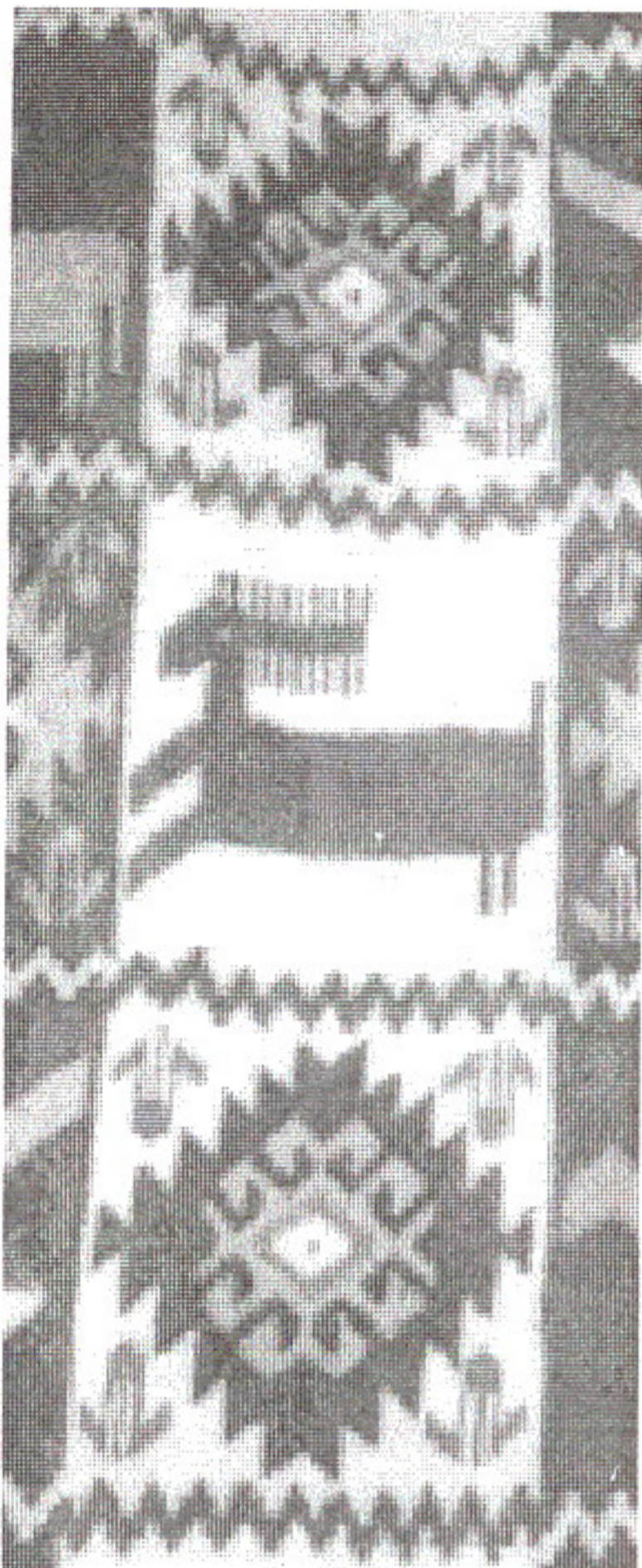
Ce ești, mire, supărat,
Cu clopu pe ochi lăsat,
Dipt'ce popa te-o jurat?
Popa te-o jurat pe cruce
Că la fete nu ti-i duce,
Popa te-o jurat așé
Că-i fa' și tu ce-i puté.
Colecția MIHAI OLOS.

865

Măi mnire, de nu-i si bun
Bată-te ploaie cu tun,
De nu-i avé grij(ă) de casă
Și de femeie frumoasă
Ca garoafa din fereastă:
Numa trebe îngrijită
Că încă-i cam tinerică.
Colecția ION VANCEA, Bârsana
De la Ioana Pop, 17 ani, 1977.

866

Tu, mnireasă, după tine
N-am văzut plângând pe nime,
Da' după mnirile nost
Plânge iarba de pe baltă
Și inima dint-o fată
C-o rămas nemăritată.
Colecția TEOFIL CAIȚA, Ulmeni
De la Maria Sas, 63 ani, 1980.

867

Mnire, de-ai avut drăguță
Fă din ie o obdeluță
Și te-ncalță pe picioare
Că iei alta ca ș-o floare.
Petrova, De la Maria Raț a lui Bilașcu,
45 ani, 1977.

868

Mnire, sir de scânteuță,
De-ai avut cândva drăguță
Amu ț-o fă legătoare
Și ț-o pune la picioare
Că-ai mnireasă ca o floare.

869

Nu sii, mnire, supărat
Că nu-n loc rău ai intrat:
Ai-intrat pe poartă de vie
La oameni de ominie,
Ai-intrat pe poartă de brad
La oameni întâi în sat.
Săliștea de Sus.
De la Anuța Vlad, 68 ani, 1978.

870

Uită-te, măi mnire bine
Cine șede lângă tine:
O floare ca viola -
Nu ști' ce-i supărarea,
De-i puté, tu n-o-nvăța;
O floare ca sansiu

sarmale), zamă acră de oaie, cozonac, plăcinte, pancove. Acestea erau mâncărurile de bază la o nuntă. Dacă se tăiau doi berbeci la nuntă, zicea lumea: „Mă, a si nuntă mare că o tăiet doi berbeci la nunta asta, nu ca și acuma, tăt felul de colmozuri“.

Pregătirea mesei la nuntă. Înainte de a merge la cununie, se pune pe masă ptiță și sare, câte un blid de piroște, câte un blid de pancove, iar cei care nu aveau loc la masă, se îmbiau (serveau) prin casă, prin șatră, prin târnaț, să le ție de foame până vin de la cununie.

În ziua nunții, stegarul, de dimineată, merge la mire acasă și pune steagul (îl leagă) în colțul târnațului, sus, să vadă lumea unde-i nunta în caz că mai zin și lăturenii la nuntă. Mirele și mireasa merg la biserică și se spovedesc în ziua nunții, înainte de cununie în duminica nunții, iar dacă nunta are loc marțea sau joia, atunci mirii se spovedesc înainte cu o zi. După ce mirii vin de la spovedit, începe pregătirea și îmbrăcarea mirilor, în același timp și la mire și la mireasă. Între timp, la casa mirelui se strâng nuntașii. După ce s-au strîns câțiva dintre ei, se aleg pentru a merge după nănași cu ceterașii, care zic horea „de mers după nănași“.

Când ajung la casa nănașilor, sunt invitați în casă și omeniți de către nănași cu băutură și cu bucate pentru că le-a făcut cinste și au mers după ei. Este mare cinste să meargă multă lume după nănași, numai așa poate să arate ce are în casă, că are de toate, că poate nănași că are cu ce. Nu oricine poate să fie nănaș. Nănași se aleg numai aceia care au o situație bună și sunt de neam bun și au o comportare bună. Trebuie să fii un model pentru ceilalți. După ce au fost serviți cu de toate ce au avut pregătit, se pleacă cu nănașii la casa mirelui (miresii). Nănașii au pregătit pomnino (mălai, grâu - o traistă plină), la care este numit un om anume care duce traista cu pomnino. Toți oamenii care merg la nuntă duc pomnino: cel puțin o cană de mălai sau grâu. Dacă cumva se întâmplă ca unii oameni să nu aibă pomnino, mai bine nu merg la nuntă. La casa mirelui este numit un om care este responsabil (gazdă) pe cămară - gazda cămării. El trebuie să dăie samă de toate. Fiecare nuntaș are la el în buzunar (jeb) o oiagă de horincă, cu care închină mergând pe drum și la nuntă. Când vin nuntașii, neamurile mai apropiate se întâmpină cu ceterașii la poartă și în special lăturenii. Este un om numit care are grijă de treaba asta, el anunță: „Vine Gh. lu Pătru, să iasă cetera afară“. Și muzicantul are un mare rol în nuntă, trebuie să cunoască bine rîndul și obiceiurile, horile, iar atunci cînd iese înainte, încearcă să sensibilizeze nuntașul, să-i zică horea lui sau care-i place mai mult. Ceterașul are șanse să fie răsplătit cu bani în arcuș. După ce se adună lumea, mirele (mireasa), nănașii iau loc după masă, feciorii joacă în roată prin casă, stegarul își pregătește steagul și se prezintă cu el în fața mesei pentru a fi jucat în timpul cînd începe închinatul și se iau iertăciunile înainte de a pleca la cununie. Stegarul va dirija muzica să cînte și cînd să tacă. Închinatul începe cu părinții, frați, surori, bunici, unchi din frați, mătuși și nu în ultimul rînd nănașii. Cetera tace cînd mirele (mireasa) închină: „Să trăiești, dragă tată și fă bine și mă iartă, că nu-s prunci să nască și să crească, la părinți să nu greșească, și fă bine și dă-mi binecuvîntarea să pot pleca la sfînta taină a căsătoriei cu mireasa pe care am cuprins-o în ziua de astăzi“. Tata: „să-ți dăie Dumnezeu noroc și bucurie și să fii cuminte cum ai fost pînă amu și să nu avem rușine după tine“. Se bea din pahar și se aruncă din pahar peste cap, să dea Dumnezeu noroc, îi face semnul crucii pe cap. Mama: „Să trăiești, dragă mamă, și fă bine și mă iartă că știi cum îs coconii, mai mult cu mamele, și le greșesc mai mult, fă bine și dă-mi binecuvîntarea, să pot mere la sfînta taină a căsătoriei cu mireasa pe care am cuprins-o în ziua de astăzi“. „Api, dragu mami, eu te iert că nu mi-ai greșit, așa-s coconii; dar iartă-mă și tu că și eu te-am mai bătut cînd am fost mai năcăjită, și poate n-ai meritat“. Mama îi strigă la fecior: „Să trăiești dragu mami,...“etc. Urmează frații și surorile care la fel îi fac strigături, apoi unchi, mătuși, nași; stegarul le face semn cînd să cînte (nu se cîntă cînd se vorbește) numai cînd se fac strigături. După ce s-a terminat cu închinatul, se îmbie cu cureți și cu pancove, iar cînd se face semn că îi de plecat, nănașul se scoală în picioare și zice Tatăl nostru și „într-un ceas bun și cu noroc să plecăm la mireasă și apoi la cununie“. Ceterașul zice marșul, mama mirelui pune o cergă în fața mesei, ca mirele, de după masă, să calce prima dată pe cergă, ceea ce înseamnă bogăție, iar la pragul ușii se

Ce trece peste apă

Și tăt în loc stă?

(mpod)

pune într-un blid jar, care înseamnă să se ardă toate relele și să ardă dragostea între cei doi după cum arde focul. După ce se coboară de pe trepte, druștele rămân sus pe trepte și ceterașul zice la țipatul grâului, semnificând bogăție, puritate, fertilitate: „Eu țip grâu grâului/ Zile bune mirelui,/ Eu țip grâu ales pe masă/ Zile bune la mireasă“. Feciorii iau clopurile din cap și le țin ca să prindă grâu: câte boabe de grâu prind, se zice că atâta noroc a avea la însurătoare și la coconi. Când se pleacă spre cununie, se trimit soli la mireasă să-i spună că mirele a plecat spre cununie și să fie pregătiți că vine mirele. Aranjamentul nunții pe drum vine de la sine, se aleg oamenii singuri și se așează în alai (adică bătrâni și oamenii cei mai de cinste din nuntă merg în fața nunții. Ei observă tot ce se întâmplă pe drum, închină la oamenii care stau să vadă nunta; urmează feciorii cu ceterașul care horesc, și strigă pe drum: „Ieșiți, babe, pe bujdei / Și vedeți afară ce-i/ Că afară-i nuntă mare/ Se mărită lelea Floare“. În alai urmează mirele, care este dus de braț de către două druște, nașul în dreapta, nașa în stânga, stegarul în spatele mirelui cu steagul pe care îl joacă deasupra capului și după aceea nuntașii. Când ajung la mireasă cu nunta, sunt întâmpinați de către câțiva nuntași din partea miresei, cu ceterași cu tot până la poartă, cei de la mireasă leagă poarta și nu le dau voie să intre-n ocol până nu dau aldămașul, adică o oiagă de horincă. Când se intră în ocol, stegarul, să fie fălos, aruncă steagul peste poartă și îl prind feciorii; apoi îl aruncă înapoi, iar steagul trebuie să fie prins. Doamne feri să nu fie scăpat jos că atunci se zice că mirii nu vor găzdăli bine că le-o căzut norocul jos și atunci îi mare supărare. Se intră în ocol, mirele este invitat în casă unde îi este prezentată mireasa care poate să fie o babă bătrână și știrbă sau o cocoană, și zic nănașii: „Noi credem că pe asta o cauți, măi mire“, iar dacă mirele este mai isteț și cam știe unde-i mireasa ascunsă, merge și o aduce și nu mai trebuie să plătească să-i fie adusă mireasa. După ce mireasa este adusă, se face închinatul și se pleacă la cununie, ritualul fiind la fel și la mireasă. Nunta pleacă împreună către cununie. Când ajung la biserică, sunt întâmpinați de către preot care îi întreabă pe miri încă o dată dacă de bună voie și nesiliți de nimeni se căsătoresc (sau dacă mireasa a fost rușinată, nu i să dă voie să intre cu cununa pe cap).

În timp ce are loc cununia, afară, în drum, la biserică, sau la podul bisericii are loc competiția ceterașilor. Acolo ei cântă cât pot de bine pentru a-și face reclamă cât mai bună ca să mai fie angajați și la alte nunți (dacă în aceeași zi au loc mai multe nunți și se ajung unii pe alții, sunt nevoiți să mai aștepte. Atunci se adună mai mulți ceterași și sunt puși de către oameni să cânte toți, să se vadă care sunt mai buni. În drum sau la podul bisericii se dă adevărata valoare a ceterașilor, chiar se dau și note pentru ceterași: „L-ai auzit pe acela, o fost cel mai bun“ Asta depinde și de câți susținători ai printre cei care asistă la competiție).

În biserică, să asiste la cununie, nu intră numai femeile mai în vârstă, stegarul, druștele, nănașii și părinții. După ce ies de la cununie, dacă-s detilini, atunci pleacă fiecare la casele lor unde are loc nunta fiecăruia. Precizăm că de la biserică până la crucea drumului unde se despart, nunțile merg împreună și se încearcă, dacă-i posibil, să nu se-ntoarcă pe același drum, ca să nu întoarcă norocul din drum. Nunțile se despart și pleacă fiecare cu nuntașii lui. Mirele încearcă să fure mireasa, să o ducă la nunta lui, dar nu prea reușește. În unele cazuri se mai întâmplă să reușească să o fure și să o ducă la nunta lui și nuntașii miresei sunt nevoiți să meargă să nuntască fără mireasă și nu se întâlnesc cu mireasa numai când se duc în cuscri. În cazul când se întâmplă așa ceva, se cam încurcă lucrurile, nu se mai poate juca mireasa, și atunci se joacă mireasa la mire când să merge în cuscri. Însă riscul e mare și au de pierdut mirii. Uneori se întâmplă când pe mire nu-l interesează banii de la jocul miresii, mirele, fiind fălos și să arate la nuntași că el îi bogat și nu stă în banii care se vor strânge la joc...Dacă treburile merg bine, mirii se despart și se duc fiecare cu nuntașii la casele lor. Când ajung acasă, din nou este așteptat în târnaț sau șatră de către părinți, cu un blid plin cu grâu și cu pahare de horincă, cu care se închină, iar grâul este aruncat din nou peste nuntași și se joacă bărbătescul pe sub un colac care trebuie rupt cu capul de către feciori. După ce este rupt, este împărțit la nuntași și se mănâncă, cine mănâncă din colac îi merge bine și are noroc. Se intră-n casă, prima dată mirele, stegarul, druștele, nănașii și se înconjoară

**Cine nu vré să bătrânea,
Moară tânăr.**

Colecția PARASCA FĂT, Desești.

Și nu ști' ce-i năcazu -
De-i puté, n-o-nvăța tu.
Colecția ION VANCEA, Petrova.
De la Maria Raț a lui Bilașcu,
45 ani, 1977.

871

Mnire, mnire, fātu meu
Nu purta mnireasa rău
Că te-a bate Dumnezeu;
Că de ț-a greși o dată
Sărută-o și o iartă
Că-i minte copilărească -
Nu-i modu să nu greșască.
Colecția TEOFIL CAIȚA, Mânău
De la Rozalia Bota, 67 ani, 1980.

872

Ardă focu, rău se șede
La casa fără de grinzi,
Mnirele fără părinți;
La casa fără de șatră -
Mnirele fără de tată.
Dimineață te-ai sculat,
Multă lume ț-ai chemat -
De tatî-to ai uitat.
Colecția ION VANCEA, Săliștea de Sus.
De la Anuța Vlad, 68 ani, 1978.

873

Măi mire, de nu-i si bun
Ploaie-te ploaie cu tun,
Pe mireasă ploaie deasă
De n-a si găzdoaie-n casă.

874

Mnire, nu Ț-ai luat nevastă -
Numa rujă din fereastă,
Mnire, nu Ț-ai luat femeie -
Numa rujă și scânteie.

Săliștea de Sus.
De la Anuța Iuga, 70 ani, 1982

Strigături la drușcă

875

Măderan de sub oglindă
Să trăiești, drușcută mândră,
Să trăiești că mândră ești
Și mândru te veselești;
Să trăiești că ți se șede
Ca la râț cu iarbă verde.

876

Trăiască cine-a trăi -
Tăt nănașu cu sinii
Și casa cu oamini.
Nici drușca să nu moară
Că ne-a si de dus la moară.

877

Măderan de sub oglindă
Să trăiești, mnireasă mândră,
Nici drușca să nu moară
Că-a si mândră fetișoară.
Colecția DUMITRU IUGA, Săliștea de Sus
De la Vasile Iuga, 24 ani, 1983.

878

Tu mnireasă, tu nebună,
Nu zdera după cunună

masa de trei ori și apoi se așează la masă (același lucru și la mireasă). Steagul este așezat deasupra capului la mire și sunt invitați nuntașii în casă în funcție de gradul de rudenie, bineînțeles se ține cont de lătureni, să fie așezați în loc bun, la loc de cinste (în general se mai aleg și oameni, adică cei mai în vârstă, fiind așezați în casa bătrânilor, unde au ceterașul lor preferat care și el îi cam de o vârstă cu ei și le cunoaște zicălile, iar tineretul și nevăstosi se pun în casa mirelui. Urmează masa, ceterașul zice numai hori de băut, de sărit; nu are voie să cânte de învârtit pînă la jocul miresei.

La mireasă, după ce are loc masa, se aduc găinile la nănași și urmează jocul miresei. La jocul miresei stegarul simbolic al miresei o ia în primire pe mireasă și el nu o dă pe mireasă să fie jucată pînă nu se pun bani. Prima dată joacă mireasa cu stegarul, care trebuie să pună mai mulți bani, apoi o joacă druștele, nănașii și apoi, în funcție de neamuri și după cum au bani, la urmă cei din casă, dacă nu cumva mai vreau să o joace și la mire ca să se poată fâli. La jocul miresei sunt puși amândoi ceterașii cântă ca toată lumea să mergă să joace mireasa. Mai demult nu toată lumea juca mireasa, și nu se juca numai cu bani, se juca, de ex., cu cergă, perini, șterguri sau fiecare cu ce avea: vase, adică cu ce gândeau și puteau fiecare. La jocul miresei era un adevărat spectacol, pentru că, mai ales femeile, sunt curioase să știe care ce pune în jocul miresei. Când jocul miresei este pe sfârșite, trimite la mire un sol pentru a-i spune că-i pe sfârșite jocul miresei și că poate să meargă-n cuscri. Mirele își ia câțiva oameni și câțiva feciori și pleacă în cuscri, cu unul din ceterași. Când ajung la miresă sunt poftiți de data asta toți în casă și puși după masă și cinstiți. Mirele, după ce stă un pic, se ridică și-i ia mireasa și îi invită pe toți care doresc să meargă-n cuscri, dar nu merg toți, cei mai în vârstă rămân mai departe și nuntesc cu unul din ceterași. Se pleacă cu mireasa în cuscri unde sunt așteptați, să poată închina darurile, să ducă găinile și să joace jocul miresei, să n apuce să se-mbete unii dintre ei și să se-ntâmpale, Doamne feri, vreun scandal și atunci se cam sparge nunta și nu-i prea bine. Când se ajunge cu cuscrii înapoi la mire, se pun toți cuscrii la masă, se cinstesc cei veniți și se aduc darurile pentru a fi închinare. Părinții miresei au pregătite darurile în desagi și se dau la masă la un om care știe să închine darurile. Acesta zice: „Mireasa noastră s-o pregătit pentru socri cu o pereche de gatii și o cămeșe să le poarte în pace și cu sănătate“. Socrul îi mulțumește. Urmează soacra, căreia i se prezintă cămeșă pe care i-a făcut-o nora: „Dragă soacră, nora, prin gura me, îți dăruiește o cămașă de mîna ei cusută, uite cât îi de mîndră, așe să sii de mîndră și de bună la suflet cu nora după cum îi chemeșă“ (cămașă). Soacra îi mulțumește și promite că a si bună cu nora și că va preda găzdlitu la tineri, să-l conducă pe mai departe. Dacă în casă se mai află și bunici ai mirelui cu care vor locui împreună, atunci mireasa trebuie să se pună bine și cu ei și atunci le dă daruri și lor, și la frați sau surori. Se da câte un colac cu o ștergură, sau o pereche de mănuși etc.

Dusul găinilor la nănași. Găinile sunt duse de către socăciță, aici se pregătesc găini pentru toți nănașii, și ai mirelui și ai miresei, la fiecare pereche de nănași se duc câte o găină. Prima socăciță: „Hai lumuță și hai hai/ Zii, ceteraș, mai cu drag,/ Să mă pot sui pe prag/ hai, hai, hai și iară hai./ Zii, ceteraș, mai cu dor,/ De pe prag să mă cobor/ Să mă duc printre nuntași/ Cu găina la nănași“. Nănașii iau găinile de la socăciță, le plătesc cu bani, împart găina și se dă din ea la câțiva nuntași, îi o cinste să primești din găină de la nănași, după nuntă se povestește prin sat: cum o fost la nuntă, mâncat-ai găină de la nănași... În clonț se pun bani și se dă la ceteraș. Pentru jocul miresei nănașii cer două blide (farfurii) pentru bani, se pun una peste alta, stegarul, din partea mirelui, ia mireasa și o joacă primul. Stegarul este, după mire, cel mai important din nuntă și el trebuie să pună bani mai mulți ca oricare dintre nuntași. Se mai întîmplă ca mama stegarului să mai aibă pregătit ceva: un set de vase, o cergă sau o perină și să le pună la jocul miresei. Urmează alții care vreau să joace mireasa; la început jocul începe mai greu pentru că așteaptă unul după altul, să se vadă care cât pune, să nu se facă de rușine că pun în joc prea puțini bani. În general se pune la început să zică toți ceterașii pe o strună, să nu mai fie muzică nici într-o casă, pentru ca toți nuntașii să se-nghesuie să joace mireasa. Ceterașii trebuie să comunice tot timpul cu nănașii, să fie atenți că în funcție de

*Poac dincoa',
Poac dincolo,*

*Pe vâlcé
Ningé.*

(Cernutul fărîinii)

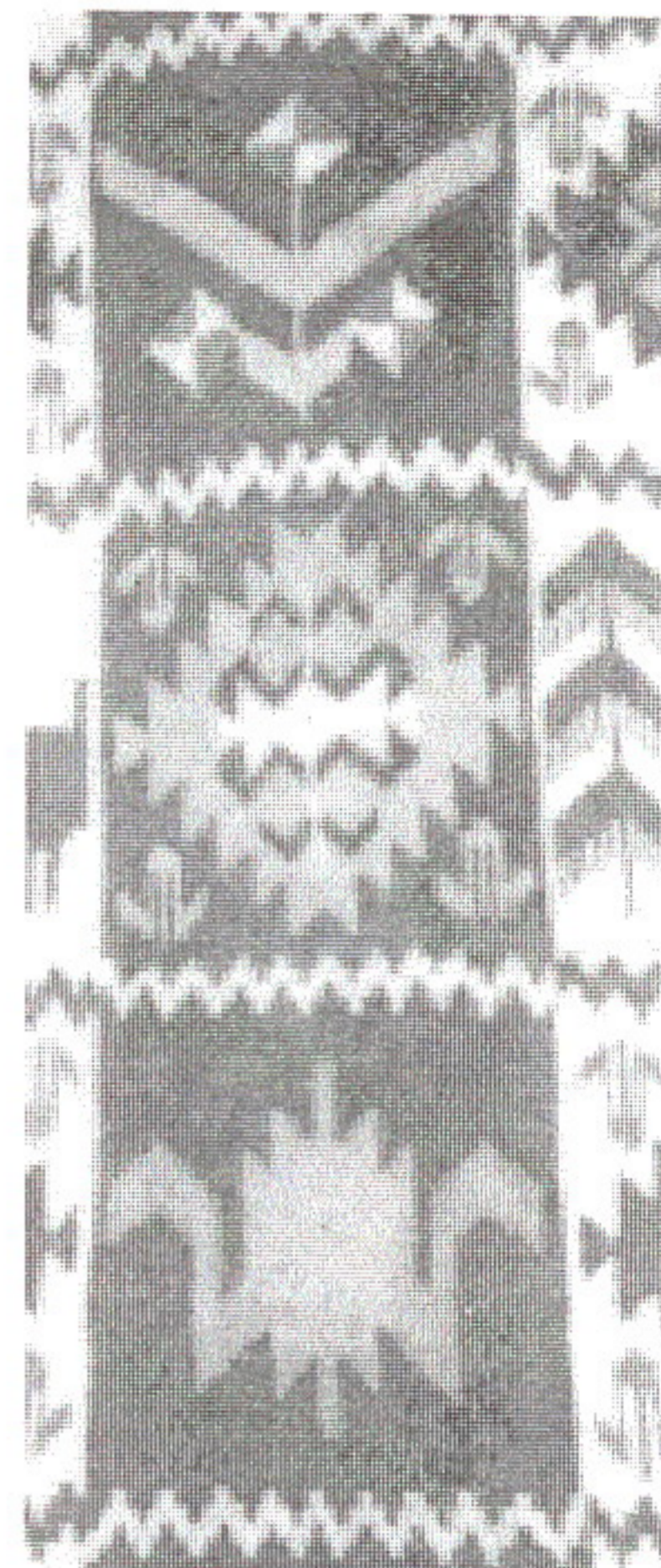
bani se zic și învârtiturile. Bani sau cergile, sau alte obiecte care se pun, se pun pe farfurie și și când se iau de pe farfurie ceterașii trebuie să oprească învârtita. Unii nuntași, care îs prieteni cu ceterașii, le pun și bani în arc să le zică mai mult, sau comandă învârtita preferată, ori vrea să-i zică numai acela la care i-o pus bani sau toți pe o strună. Cei care nu știu să joace sau îs mai bătrâni și nu pot învârti, pun bani și își arvonesc un nepot sau pe cineva drag lor care joacă bine și joacă mireasa. Îi mare onoare să fii plătit de către alții să joci mireasa. Stegarul strigă: „Pogonici, pogonici/ Cine aduce bani aici“ sau „Cine n a juca mireasa/ La vară nu-i taie coasa“ și, înspre final, joacă mireasa și nănașii, bineînțeles că se cântă învârtita nănașilor, nănașul ia pe toate nănașele la joc ca să nu se supere, împreună cu mireasa, în așa fel se învârte cu trei-patru femei odată, ceea ce-i foarte greu, dar n-are ce face dacă i-o trebuit să fie nănaș. Acuma-i acum, joacă cuscii mireasa sau cei care au mai rămas pe de lături, adică gazda cămării și, în unele cazuri, socăcițele care nu pot asista la joc fiind ocupate cu pregătirile și cu spălătul blidelor. Când toată lumea a gătat de jucat mireasa, vine mirele să descumpere mireasa și atunci toată lumea se înghesuie să vadă cu câți bani o să o descumpere, de data asta fiind implicați amândoi stegarii și nu dau mireasa până nu pune mirele o anumită sumă de bani. Mirele începe cu bani mărunți și-i pune în talger ca să sune și tot scoate din jeb, toți banii, numai astfel capătă mireasa să o joace. Se trece prin mari emoții din clipa aceea, mireasa este a mirelui și are dreptul asupra ei. Nănașii și cu mirii se retrag să numere banii, ceterașii fac o mică pauză de masă că a venit și rândul lor să mănânce după atîta efort. Până mănâncă ceterașii se pregătește casa pentru joc, se scot mesele, scaunele, să poată juca toată lumea. Jocul se deschide întotdeauna cu un bărbătesc ca să poată juca toți și, apoi, mult așteptata învârtită, unde pot să-și joace fiecare nevasta. Prima învârtită este obligatoriu să-ți joci nevasta ca să nu ai probleme după nuntă, la a doua învârtită ai deslegare să joci și pe alta care ți-a fost dragă, sau care ți-i mai dragă; feciorii și ei încearcă să-și joace drăguța, dar ca să nu se facă de rușine și să rămâie fără jucătoare își arvonește din timp jucătoarea și în timpul nunții „vezi că prima învârtită îi a me“, toți vreau să joace prima învârtită, de aceea este și o mare aglomerație la prima învârtită. După ce se joacă două-trei învârtite și începe toată lumea să joace, se mai zice și câte o hore, de ex. „horea din zorii zilei“. După ce au numărat banii, unele mirese vreau să comande în casă și atunci bagă banii în sân și intră-n nuntă. Când apar mirii în nuntă, ceterașul se oprește din cântat, mirii anunță cât s-a strâns la jocul miresei, le mulțumește frumos și le dorește petrecere frumoasă în continuare. Mirii se mai duc și în casa bătrânilor să închine și cu ei și să le mulțumească și să le dăie și lor cinste, batăr n-o fost cu ei în casa în care stau mirii. Bătrânii se bucură și le ureză noroc și fericire, coconi mulți și sănătoși. Și în casa bătrânilor este deja în toi petrecerea și să vezi acolo veselie și hori din bătrâni, bineînțeles că după ce s-a servit oleacă de agheazmă de prune și mai ales dacă au și ceterașul după ei, care le cunoaște năravurile din tinerețe, toate horile și zîcăliile. Apoi petrecerea se continuă, iar cei tineri se pregătesc de mers după

Klaus Ropke, Magdeburg - La nuntă în Budești, 1987

**Io-s acela ce mușcă omu de obraz,
Nu de dos.**

Colecția PARASCA FĂT, Desești.

Că cununa nu-i a ta
Că-i în parte cu drușca.
Colecția ION VANCEA, Petrova
De la Maria Savu, 84 ani, 1977.

Strigături la stegar

Drușca la stegar:

879

Foaie verde și una
Hai, stegare, până-ncoa',
Haida, nu mai sta pe loc,
Haida să-ț dau pomnino,
Pomnino mândru-nflorit
Ca să știi că te-am druștit.

O fată la stegar:

880

Frunză verde stăjărel
Să trăiești, măi stegărel,
Să trăiești că mândru ești,
Cu gura mândru grăiești
Și mândru te vesălești.
Măi stegărel, drușca ta
Mândră-i ca și bumbușca
Și tu ești mândru și nalt
Ca și un vârvuț de brad.

881

Mândru joacă steguțu
Când se-nsoară mândruțu,
Când se-nsoară cela hâd

Adie steagu în vânt.
Colecția MARIA CHIȘ, Săliștea de Sus.
De la Irina Iuga a Bdirăului, 44 ani, 1983.

882

Morții tăi, steguț gătat,
Multă lume-ai înșelat
Cum m-ai înșelat pe mine
Și te-ai gătat la tri zile:
Rai și bine-n două zile,
Năcaz până la perire.

Colecția RODICA ALBOIU
Țara Oașului, 1962.

883

Să trăiască și stegariu,
Să poarte brânză cu caru
Cum o purtat amu-i anu.
Să trăiești, măi stegărel,
Că ești tare frumușel,
Să trăiască și mă-ta
Că mândru te-o știut fa':
Mândri ț-o făcut ochii -
Orișicare te-ar ibdi,
Mândră ț-o făcut gura -
Oricare te-ar săruta,
Mămuleoara mâne-ta
Cum m-ai putut înșela
Cu ochii și cu gura!

Colecția ION VANCEA, Săpânța
De la Irina Șteț, 48 ani, 1977.

884

Vai săracu stegariu
I s-o rupt brăcinariu:
Adă sculu și acu
Să i-l coasem noi amu.

885

Vă luați în mână pari -
Coadă cânelui stegari!
Puneți patroane la pușcă -
Coadă cățelii de drușcă!
Colecția DUMITRU IUGA, Săliștea de Sus
De la Vasile Iuga, 24 ani, 1983.

ănași, care au mers să se hodinească. În zorii zilei, până ce socăcițele pregătesc prânzul miresei, un ceteraș pleacă cu câțiva feciori și nevăstoi, numai bărbați, să aducă nănașii la nuntă, la prânzul miresei, la învălitul (împrohoditul, îmbălțuitul miresei). Ceterașul zice horea din zorii zilei de mers după nănași: „Pagubă că eu nu știu/ Unde paște cucu grâu“ etc. Când ajung la casa nănașilor sunt primiți în casă, îi omenesc pe cei care merg după ei și se întorc înapoi la nuntă, unde se pun din nou mese și începe ospățul.

Dacă mirele merge de ginere, sau mireasa merge de noră, atunci prânzul miresei are loc la casa unde se stabilesc tinerii. La cererea unor nuntași se mai poate juca mireasa, cei care au fost mai horincoși și n-au putut juca în noapte, sau cei care vin numai la ospăț. După jocul miresei de la ospăț, nănașele își pregătesc pânzăturile pentru îmbălțuit, ceterașul zice horea miresei, stegarul coboară steagul de la grindă (el stă deasupra capului la miri tot timpul nunții), pregătește cuțitul cu care va lua pânzăturile. Prima care învelește mireasa este nănașa din partea mirelui, nănașa mare. Mireasa și nănașa se ridică în picioare, nănașa pregătește pânzătura de învelit, îi face semnul crucii, apoi o îmbălțuiește, învelește, mireasa refuză, nu este de acord să dea cununa pe-o năframă, să dea fetia pe nevastă și aruncă pânzătura, stegarul are grijă să cadă peste steag și o ia cu cuțitul și o pune înapoi pe cap, mireasa o aruncă din nou, face asta de trei ori, apoi o învelește altă nănașă, și tot așa până toate nănașele au învelit mireasa. Nănașa care îi este mai aproape îi desfăce cununa și îi pune pe cap pânzătura, moment în care ceterașul zice de strigat: „Tu, mireasă, ce-i cu tine/ Nici nănașa nu-ți vrea bine“...

În vreme ce nănașele, druștele, alte persoane care au plăcere și sunt horitoare, strigă la mireasă, bărbații, care sunt mai aproape de mire, de obicei prieteni buni, îi iau clopul, pălăria cu struț și îi pun un clop urît, vechi: dacă mireasa este nevastă, atunci să fie și el fără struț. De altfel se striga și la mire: „Măi mire mândru, cu struț/ Ce ț-o spune să nu uiți: De când ai pus jurământ/ Le-ai pus toate la pământ“...

După ce s-a terminat cu strigăturile, ceterașul zice de învârtit, este învârtita în care joacă toată lumea, este prima învârtită a tinerilor nevăstoi, pentru că de-acuma sunt deja nevăstoi. Aici joacă toate socăcițele, nănașii, druștele, stegarul, cuscrii, de cele mai multe ori este ultima învârtită, cu care se găta nunta, oamenii încep să plece acasă, rămân doar cei care au fost de serviciu, adică gazda pe cămară, socăcițele, femeile care au ajutat la pregătiri, de obicei sunt acele persoane care au fost la toate pregătirile de nuntă, se așează la masă, beau și mănâncă, horesc, povestesc ce și cum a fost, mirii le mulțumesc pentru ajutor, apoi se retrag și așa nunta se găta, urmând ca a doua zi să se aducă zestrea, dacă fata a mers de noră, sau mirele de ginere. În seara nunții se duce doar așternutul. La o săptămână, prima duminică după nuntă, se adună iar la ospăț, are loc descusutul stesgului, la băutul oiegii din colac, unde participă nănașii, cuscrii, cei care au ajutat la pregătiri precum și alte persoane invitate.

Călăreți din Suciul de Sus, 2001

*Pe la pod de împărat
Trec caii împăratului*

*Și le taie capurile
Și le schimbă numele*

(Grăunțele)